

Oodi Ohjaamojen ja oppilaitosten yhteistyölle - paikallisia ja alueellisia ratkaisuja

Opinto-ohjauksen aamukahvit 7.11.2025

Jaakko Helander ja Päivi Pukkila
Tutkijayliopettajat
HAMK Edu

Euroopan unionin
osarahoittama

jamk | Jyväskylän
ammattikorkeakoulu

 HAMK
Hämeen ammatti-
korkeakoulu

Åbo Akademi

Ohjaamojen ja oppilaitosten yhteistyöllä tukea nuorten aikuisten siirtymiin ja koulutukseen kiinnittymiseen

Oodi Ohjaamojen ja oppilaitosten yhteistyölle | Oodi för samarbete mellan Navigatorer och utbildning | 2024-2026

Tavoitteena on vahvistaa ja laajentaa Ohjaamojen, oppilaitosten ja korkeakoulujen välistä yhteistyötä.

**TAVOITTEISTA
TULOKSIIN**

Tuloksena syntyy toimintamalleja ja -tapoja sekä menetelmiä Ohjaamojen ja koulutuksen järjestäjien monialaiseen yhteistyöhön.

Erilaiset siirtymät

Koulutus- ja urapolut

Kiinnittyminen opintoihin

Kehittämistyöllä edistetään erityisen tervetulleiden ryhmien tavoittamista, koulutukseen osallistumista ja kiinnittymistä.

Kenelle?

Euroopan unionin
osarahoittama

oodi
projekti

Miten?

Yhteiskehittämällä

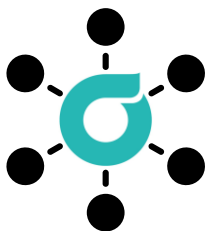
Moniammatillisella ja monialaisella yhteistyöllä ratkaisuja

Alueelliset kehittämisryhmät

Fasilitoimalla kehittämisprosesseja eri alueilla toimintatutkimuksellisella kehittämisotteella

Valtakunnallinen kehittäminen

Kehittämisfoorumi, tapahtumia ja julkaisuja

Ohjaamot

**Toisen asteen
oppilaitokset**

**Vapaan
sivistystyön
oppilaitokset**

Korkeakoulut

Nuoret aikuiset

Miksi Oodi? Mitä hyötyjä?

Työntekijät ja työyhteisöt

- Osaamisen kehittäminen
- Uudet yhteistyösuhteet, resurssien jakaminen

Ohjauspalvelut, palveluverkosto

- Saatavuuden ja laadun parantuminen
- Parantunut opiskelijakokemus, hyvinvoinnin tukeminen

Yhteiskunta ja työelämä

- Yhteisen kehittämisfoorumin ja verkostoitumisen kautta vaikuttavuutta kehittämiseen
- Uutta tietoa päätöksenteon tueksi

Kehittämistyötä tehdään alueellisissa ja paikallisissa kehittämisryhmissä toimintatutkimuksellisella otteella

Yhteiskehittämisessä on mukana

15
alueellista
kehittämis-
ryhmää

18 Ohjaamoa

n. 50
koulutuksen-
järjestäjää

**Osallistujia eri
kohderyhmäorganisaatioista**

207 henkilöä osallistunut

Kohtaamisia esim.
yhteisissä **työpajoissa**

35 työpajaa alueilla

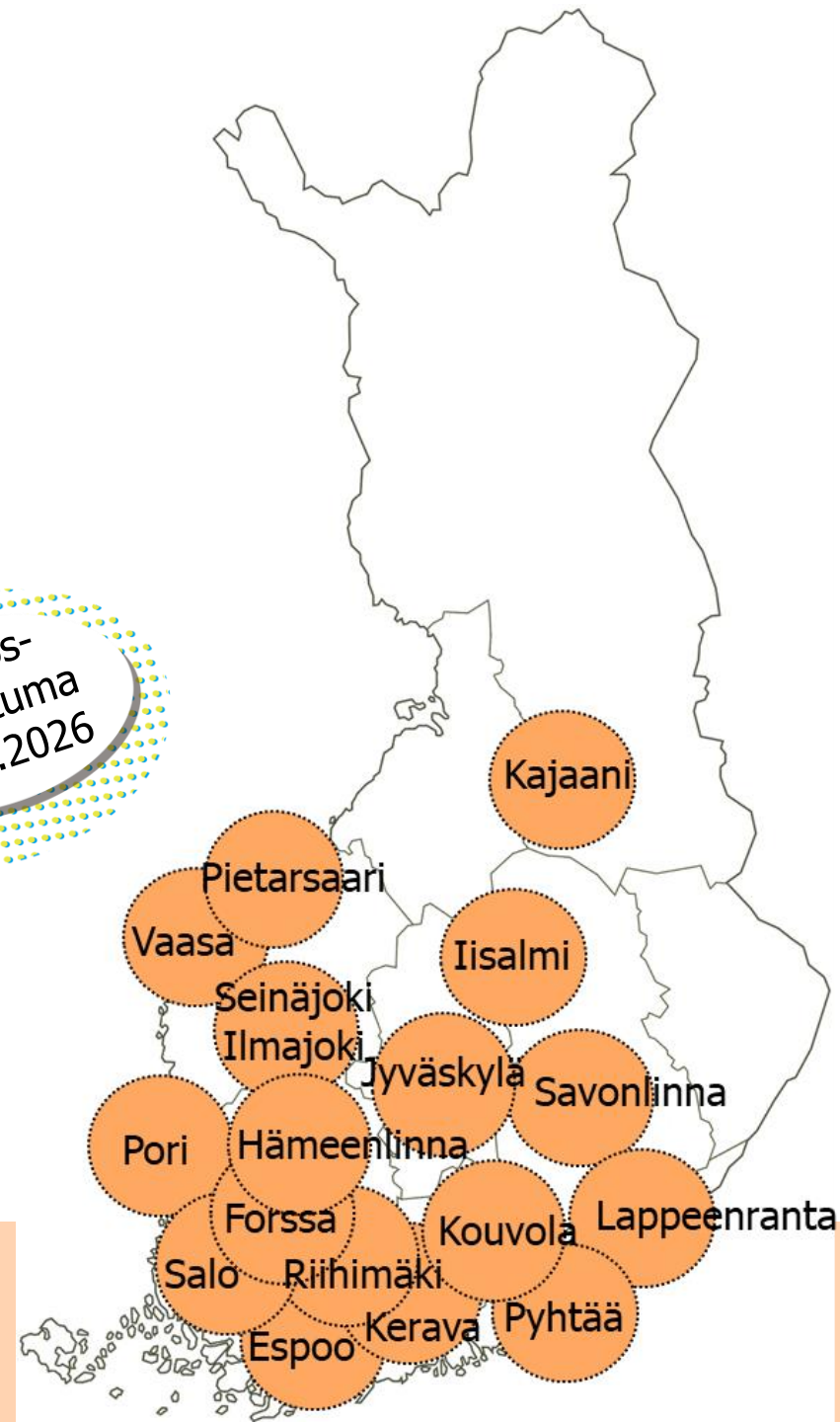
1 valtakunnallinen
live-tapahtuma
1 webinaari

14 toimintamallia/-
tapaa kuvattu

Julkaisut

6 artikkelia
1 video

Päätös-
tapahtuma
24.9.2026

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Ohjaamojen ja oppilaitosten monialainen yhteistyö nuorten ohjauksessa

Päivi Pukkila, Jaakko Helander & Pasi Savonmäki

Pukkila, P., Helander, J. & Savonmäki, P. (2025). Ohjaamojen ja oppilaitosten monialainen yhteistyö nuorten ohjauksessa. HAMK Pilkku. <https://doi.org/10.63777/513d>

Euroopan unionin
osarahoittama

jamk | Jyväskylän
ammattikorkeakoulu

 HAMK
Hämeen ammatti-
korkeakoulu

Åbo Akademi

Taustaa

- Opinto- ja uraohjaus on yksi keskeinen teema Ohjaamojen palveluissa ja Ohjaamojen asiakkaat tarvitsevat opinto- ja uraohjausta.
 - Ohjaamojen asiakastilastojen (KEHA-keskus 2024) mukaan käyntien syynä on pääsääntöisesti työllistymiseen liittyvät asiat (38 %), hyvinvointi ja terveys (28 %) sekä koulutus ja opiskelu (28 %).
 - Samaan aikaan 15 % Ohjaamoista ilmoitti tarjoavansa oppilaitoksen opinto-ohjaajan palveluja vähintään yhtenä päivänä viikossa.
- Opinto- ja uraohjauksen tarjonta näyttäytyy tarpeen kannalta melko vaatimattomana, minkä vuoksi suhdetta koulutuksen järjestäjiin on perusteltua vahvistaa.
- Tämän tutkimuksemme tavoitteena on selvittää Ohjaamojen ja oppilaitosten organisoitumisen tapoja sekä yhteisiä tarpeita.

Oppilaitosten ohjaustehtävä ja haasteet

- Oppilaitoksissa ohjaus perustuu säädöksiin, joissa määritellään oikeus opinto-ohjaukseen.
 - Toisen asteen koulutuksessa opinto-ohjaus on lakisääteinen oikeus. Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen ohjausta ei laissa säädellä, mutta sielläkin ohjauksen tarve tunnustetaan kaikissa opintojen vaiheissa.
 - Oppilashuollon rooli ohjauksessa perustuu oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin (1287/2013). Ohjaamojen yhteys opiskelijahuoltoon voi toteutua luontevasti esimerkiksi niiden opinto-ohjaajien kautta, jotka toimivat Ohjaamo-verkostossa.
- Oppilaitosten haasteena on erityisesti opiskelijoiden hakeutumiseen, kiinnittymiseen ja opiskelun etenemiseen liittyvät kysymykset. Näiden ohella kasvaa hyvinvointiin ja oppimisen tukeen liittyvät tarpeet. Ammatillisen koulutuksen muutokset ja oppivelvollisuuslain voimaantulo ovat lisänneet ohjauksen tarvetta erityisesti koulutuksen siirtymävaiheissa.
- Vaikka Ohjaamojen kehittämiseen on panostettu julkisen ja kolmannen sektorin yhteistyönä, keskeiseksi haasteeksi on noussut oppilaitosten, korkeakoulujen ja Ohjaamojen yhteistyö, joka vaihtelee alueittain.

Monialaisen yhteistyön tasot

(Pukkila, 2023)

Monialaisen yhteistyön tasoja kuvaavat piirteet	Monialaisen yhteistyön tasot				
	Ei yhteistyötä	Yhteistyö	Koordinaatio	Yhteistoiminta	Yhteinen työ
Erilliset palvelut					
Verkostoituminen					
Yhteinen tavoite tunnistettu					
Sovittu työnjako					
Tiedon vaihto					
Yhteinen suunnittelu					
Toisilta oppiminen					
Yhteinen tavoite sovittu					
Yhteinen johto ja/tai budjetti					
Asiakastilanteiden käsittely yhdessä					
Asiakkaiden tapaaminen yhdessä					
Yhteinen arviointi-, seuranta- ja palautejärjestelmä					
Asiantuntijaroolien hämärtyminen ja laajeneminen					
Yhteisen ja erikoisosaamisen tunnistaminen					
Asiantuntijoiden keskinäinen riippuvuus					

Euroopan unionin
osarahoittama

oodi
projekti

Tutkimuksen toteuttaminen

- Tutkimuksemme tavoitteena on kuvata, millaista monialaista yhteistyötä Ohjaamot ja oppilaitokset tekevät.
- Tutkimuskysymyksemme on: *Millaisia monialaisen yhteistyön tasoja on tunnistettavissa Ohjaamojen ja oppilaitosten välillä?*
- Tutkimuksen aineisto koostuu Oodi-hankkeen asiantuntijoiden tekemistä kenttämuistiinpanoista hankkeen työpajoista, joihin on osallistunut 91 henkilöä neljältä eri alueelta Suomesta.
 - Työpajoja oli aineiston analyysihetkellä järjestetty 2–3 kutakin aluetta kohti.
 - Osallistujat ovat edustaneet viiden Ohjaamon työntekijöitä sekä niiden verkostokumppaneita esimerkiksi nuorisotyöstä ja työllisyyspalveluista (49) että oppilaitosten ja korkeakoulujen opinto- ja uraohjaajia (42).
 - Aineisto kerättiin 08/2024–03/2025 aikana. Aineisto on 48 sivua tekstiä.
- Aineisto on analysoitu teoriaohjaavalla sisällönanalyysillä (Dey, 1995; Silverman, 2000). Aineisto luokiteltiin yhteistyön tasoja kuvaavien ilmaisujen mukaan hyödyntäen monialaisen yhteistyön tasojen luokittelua (Pukkila, 2023). Aineistosta löytyi myös aineistolähtöisesti uusia luokkia, jotka nimettiin niiden sisältöä kuvaavalla tavalla.

Tulokset: Tunnistetut monialaisen yhteistyön tasot

Tutkimuksen tulokset osoittavat, että Ohjaamot ja oppilaitokset toimivat yhteistyössä eri tavoilla, joissa voidaan tunnistaa monialaisen yhteistyön eri tasoja:

- 1) Ohjaamon ja oppilaitoksen työntekijöiden välillä ei ole yhteistyötä eikä tietoa yhteisistä asiakkaista
- 2) Ohjaamon ja oppilaitoksen työntekijöiden välillä ei ole yhteistyötä, vaikka heillä on tietoa yhteisistä asiakkaista
- 3) Ohjaamon ja oppilaitoksen työntekijöillä on säännöllistä yhteydenpitoa ja tietojen vaihtoa palveluista
- 4) Ohjaamo ja oppilaitos tekevät asiakastyötä kertaluonteisesti tai satunnaisesti yhdessä
- 5) Ohjaamossa työskentelee oppilaitoksen työntekijöitä ja/tai Ohjaamon työntekijät työskentelevät oppilaitoksessa asiakastyössä.

Tulokset: Tunnistetut monialaisen yhteistyön tasot

1) Ohjaamon ja oppilaitoksen työntekijöiden välillä ei ole yhteistyötä eikä tietoa yhteisistä asiakkaista

Esimerkkinä ovat samalla paikkakunnalla A toimiva korkeakoulu ja Ohjaamo, joilla ei ole minkäänlaista yhteydenpitoa eikä tietoa siitä, käyttävätkö nuoret toisen toimijan palveluja.

Tämä lähtötilanne kuvaa tasoa, jossa **ei tehdä monialaista yhteistyötä.**

2) Ohjaamon ja oppilaitoksen työntekijöiden välillä ei ole yhteistyötä, vaikka heillä on tietoa yhteisistä asiakkaista

Esimerkkinä tästä on tilanne, jossa paikkakunta B on keskisuuri kaupunki. Siihen on liitetty viime vuosina kehyskuntia, jolloin niissä toimivilla lukioilla ja Ohjaamolla on yhteisiä asiakkaita. Etäisyyksien takia ne eivät kuitenkaan tee yhteistyötä. Kehittämistyöpajassa lukion opinto-ohjaaja toi esiin nuorten tarpeen saada lähipalveluja. Kehittämistoimenpiteenä sovittiin yhteistyöstä, jossa "Ohjaamon palveluja viedään pitäjään."

Tässä tavassa voidaan tunnistaa jo **kehittyneempi yhteistyön taso.**

Tulokset: Tunnistettut monialaisen yhteistyön tasot

3) Ohjaamon ja oppilaitoksen työntekijöillä on säännöllistä yhteydenpitoa ja tietojen vaihtoa palveluista

Esimerkki liittyy peruskoulun ja toisen asteen ammatillisen koulutuksen nivelvaiheeseen, jossa Ohjaamon työntekijöillä on rooli ennaltaehkäisevän tuen tarjoamisessa ammatillisen koulutuksen alku/kiinnittymisvaiheessa. Tarkoitus on ennaltaehkäistä opintojen viivästymistä ja keskeyttämistä yhteistyössä oppilaitoksen henkilöstön kanssa säännöllisellä yhteydenpidolla kolmen kuukauden ajan. (+työntekijätapaamiset kaksi kertaa vuodessa)

Toisena kehittämissimerkkinä on ammattilaisten tapaamiset Ohjaamossa eli ns. aamukahvit, jotka järjestetään kuukausittain ja ne on teemoitettu esimerkiksi koulutuksen, työllisyyden ja erityisen tuen kysymysten ympärille. Muotona on matalan kynnyksen keskustelufoorumi uusille innovaatioille.

Näissä esimerkeissä voidaan tunnistaa **monialaisen yhteistyön koordinaation taso**.

Tulokset: Tunnistetut monialaisen yhteistyön tasot

4) Ohjaamo ja oppilaitos tekevät asiakastyötä kertaluonteisesti tai satunnaisesti yhdessä

Tästä esimerkkinä on Ohjaamossa toteutettava Kysy opinnoista -tapahtuma, jossa ovat mukana kaikki alueen oppilaitokset ja korkeakoulut. Tässä asiakkaille avoimessa matalan kynnyksen tapahtumassa asiakkaat voivat saada monialaista ohjausta sekä Ohjaamon että eri oppilaitosten ja korkeakoulujen työntekijöiltä.

Toisena esimerkkinä on erityistä oppimisen tukea saaneiden ohjaus työhön siirtymisessä tutkinnon jälkeen. Ohjaamon ja toisen asteen ammattioppilaitoksen yhteistyössä luodaan malli, jonka pohjalta tarjotaan erityistä tukea kohti työelämää.

Näissä esimerkeissä voidaan tunnistaa **yhteistoiminnan tasoa kuvaavia piirteitä.**

Tulokset: Tunnistettut monialaisen yhteistyön tasot

5) Ohjaamossa työskentelee oppilaitoksen työntekijöitä ja/tai Ohjaamon työntekijät työskentelevät oppilaitoksessa asiakastyössä.

Tästä esimerkkinä on tilanne, jossa Ohjaamon työntekijät jalkautuvat yliopistoon, koska yliopiston opiskelijat eivät liiku Ohjaamoon. Yhteisen kehittämistyön tuloksena Ohjaamo alkaa toimia monipaikkaisesti yliopiston tiloissa opiskelijoiden hyvinvointipisteessä.

Tämä esimerkki kuvaa myös **yhteistoiminnan tasoa**.

Monialaisen yhteistyön tasoihin peilattuna tulokset osoittavat, että Ohjaamojen ja oppilaitosten välisen yhteistyön tasot vaihtelevat hyvin löyhästä yhteistyöstä tiiviimpään yhteistoimintaan (ks. Pukkila, 2023). Huomattavaa on, että kaikkein syvin, **yhteisen työn**, taso ei kuvautunut aineistossa.

Pohdinta ja johtopäätökset

- Monialaisen yhteistyön tietoinen ja tavoitteellinen kehittäminen mahdollistaa sen syvenemisen uudelle tasolle.
- Tämä edellyttää konkreettisten ja yhdessä sovittujen uusien toimintatapojen rakentamista.
- Ensivaiheessa tämä tarkoittaa toimijoiden välille rakennettavia yhteyksiä ja vuorovaikutuksen vahvistamista.
- Ohjaamojen ja oppilaitosten keskinäisestä ja suunnitellusta yhteistyöstä näyttävät hyötyvän ennen kaikkea asiakkaat, jotka saavat sujuvaa ja oikea-aikaista ohjausta eri elämänvaiheissa ja siirtymissä.
- Ohjaamojen ja oppilaitosten välistä yhteistyötä on monin paikoin tarvetta vahvistaa.

Pohdinta ja johtopäätökset

- Ohjaamoille ja oppilaitoksille on ajan myötä syntynyt omat rakenteensa ja toimintakulttuurinsa:
- Oppilaitosten lukuvuoteen sidottu aikarakenne voi vaikuttaa yhteistyön tekemiseen ja rytmitykseen.
- Alueiden nuorten aikuisten ohjaukselliset tarpeet ja alueelliset erityispiirteet tulisi tunnistaa.
- Näiden tekijöiden onnistunut yhteensovittaminen on keskeinen osa toimivan monialaisen yhteistyön rakentamista.
- Näyttäisi siltä, että Ohjaamojen perinteinen tapa tuottaa monialaista palvelua saman katon alla yhdessä palvelupisteessä on laajenemassa monimuotoisemmaksi yhteistyöksi (monipaikkainen Ohjaamo).

Nuorten koulutukseen
hakeutumisen ja kiinnittymisen
tukeminen on koulutussektorin
ja Ohjaamo-verkoston yhteinen
asia!

Kiitos!

Jaakko Helander ja Päivi Pukkila
etunimi.sukunimi@hamk.fi

